

Norsk etnologisk gransking

Oslo, juni 2013

Norsk Folkemuseum

Postboks 720 Skøyen

0214 Oslo

E-post: [eli.chang@norskfolkemuseum.no](mailto:eli.chang@norskfolkemuseum.no)

Spørreliste nr. 245

## GJESTFRIHET

Den som besvarer listen er innforstått med at svaret blir arkivert (anonymt) og blir brukt av forskere i dag og i fremtiden. Brukere av materialet må forplikte seg til å verne opphavspersonens og eventuelt andre personers integritet.

Ild trenger den,  
som inn er kommet  
og om kne er kald;  
mat og klær  
den mann trenger,  
som har fart over fjell. *Håvamål*

Vær gjestfrie mot hverandre uten å klage. Tjen hverandre, hver og en med den nådegave han har fått.  
*Bibelen*

Det hus som ikke mottar gjester, mottar aldri engler. *Koranen*

*I mange religioner er gjestfrihet en sentral verdi, og religiøse tekster kan fortelle om hvordan man skal oppføre seg både som gjest og som vert. Fremmede må behandles bra, for vi skjønner at vi alle lett kan komme i situasjoner der vi er fremmede og trenger gjestfrihet. Men nettopp hva som har vært skikk og bruk på dette området har naturligvis variert med tid og sted. Noen steder må de som kommer på døra nødes (spørres flere ganger) før de kommer over dørstokken. Andre steder blir det ansett som litt frekt å låse døra hvis man er hjemme.*

*På Norsk Folkemuseum samler vi på hjem fra forskjellige steder og tidsperioder, og knyttet til disse hjemmene er vi blitt nysgjerrige på temaet gjestfrihet. Vi spør derfor om du har tid og lyst til å dele opplevelser og erfaringer omkring dette emnet med oss?*

*Les gjerne gjennom hele spørrelisten før du begynner å svare.*

*Lykke til!*

## **Gjester i hjemmet**

Ved hvilke anledninger inviterer du gjester hjem til deg?

Hvordan blir hjemmet gjort klart for besøk? Hva blir gjort og hvem gjør det?

Hva byr du på av mat/drikke i de ulike sammenhengene? Byr du alltid på noe? Forventer du at gjesten har med noe?

Hva gjør du/dere for at gjestene skal kjenne seg velkomne? Er det forskjeller på vertens og vertinnens rolle?

Får du overnattingsgjester? Hvor får de sove? Hvor lenge får de bli? Hva har de med seg?

Får du noen gang uventet besøk – folk som stikker innom? Har dette med å komme på uventet besøk endret seg over tid?

Hva er det du liker ved å ha gjester, og hva er det du eventuelt misliker?

## **På besøk**

Pleier du å hjelpe til når du går på besøk (med mat, oppvask, barn etc.)? Hva og hvor mye synes du det er riktig å hjelpe til med? Hvilke forskjeller er det på hvordan menn og kvinner hjelper til når de er på besøk?

Praktiseres gjestfrihet forskjellig på ulike steder? Er det for eksempel forskjeller mellom by og land eller mellom de forskjellige generasjonene i slekta? Fortell.

Er du kjent med «nøding» av mat og drikke? Hva går denne skikken ut på?

Syns du at det noen ganger kan være vanskelig å være gjest? Gi eksempler.

Hvordan har gjestfriheten endret seg fra din barndom og til i dag?

## **Profesjonell gjestfrihet**

I de fleste yrker må man noen ganger ta rollen som gjest eller som vert for andre. Hva har du opplevd av likheter og forskjeller mellom privat og profesjonell gjestfrihet?

Har du noen gang måttet passe spesielt godt på for at et profesjonelt besøk skulle gi et godt resultat? Fortell.

## **Møter med fremmede**

Har du opplevd å gi gjestfrihet til eller motta gjestfrihet fra helt fremmede mennesker (f.eks. som turist, utvekslingsstudent, sofasurfer eller annet)? Hva fikk du ut av møtet?

Hva om man kommer i en nødsituasjon – har du tatt i mot eller gitt gjestfrihet til fremmede i en slik sammenheng? Hva skjedde?

## **Gjestfrihetens grenser**

Har du fått uønsket besøk? Og hva med gjester som aldri går? Hvordan taklet du det?

Har du opplevd at gjestfriheten din er blitt misbrukt? Hva skjedde?

Har du opplevd å ikke kunne innfri forventninger andre hadde til deg som vertskap? Hvordan reagerte de og du på dette?

### **Skikk og bruk**

Har det vært anledninger da du syns du må be gjester til deg, selv om du ikke ønsker det?

Har du opplevd å ikke bli invitert til et selskap du selv syns du burde vært bedt til?

Forplikter man seg ved å ta i mot gjestfrihet? Har du opplevd at det forventes eller forlanges at gjestfriheten gjengjeldes?

Hva er gjestfrihet for deg? Har du noen uskrevne regler for gjestfrihet, som du prøver å holde deg til?

Norsk etnologisk gransking